HET GEOPOLITIEKE SPEL ROND ISIS EN DE VLUCHTELINGENCRISIS



In de loop van 2015 nam de belangstelling voor de gebeurtenissen in Irak en Syrië in de westerse wereld stelselmatig af. Onthoofdingen waren niet langer *prime time news*: het bleef de ver van mijn bed show waarover we liefst van al zo weinig mogelijk wisten. Ondertussen deed de terreurgroep IS zijn uiterste best om te excelleren in wreedaardigheid. Maar hoe hard ze ook ijverden met hun averechtse propaganda, met voortdurend nieuwe videofilmpjes op het internet, IS haalde niet meer de internationale belangstelling die het oogstte na de eerste onthoofdingen. De laatste keer dat ze nog overal het wereldnieuws haalden was op 3 februari 2015 toen op het internet een video werd verspreid van de Jordaanse piloot Mu'ath Al-Kasaesbeh die in een betraliede kooi levend werd verbrand. De feiten dateerden van één maand eerder, maar werden pas dan wereldnieuws. Dat de salafistische godsdienstwaanzinnigen later zelfs kinderen inzetten om gevangenen te onthoofden, het was nauwelijks nog nieuws. De internationale media hadden ondertussen begrepen dat ze IS volledig in de kaart speelden door dat soort bestiale wreedheden in het nieuws te brengen, precies omdat dit het enige was wat IS wou: in de belangstelling blijven staan.

Het duurde nog tot augustus-september 2015 alvorens de coalitieoorlog tegen IS weer in de belangstelling kwam. Daarvoor waren vier gegronde redenen.

1. In Syrië werd de situatie van president Assad steeds wanhopiger nadat zijn reguliere troepen steeds meer terrein moesten prijsgeven aan IS, aan het Islamitisch Front, aan het Vrij Syrische Leger (FSA) en aan Jabhat al-Nusra. Eind augustus waren er al geruchten dat Poetin Syrië nieuwe wapens leverde op de luchthaven van Latakia. In september werd duidelijk dat het ging om "7 moderne T90-tanks, 26 gepantserde voertuigen voor troepen transport, Russische artillerie en 4 helikopters.

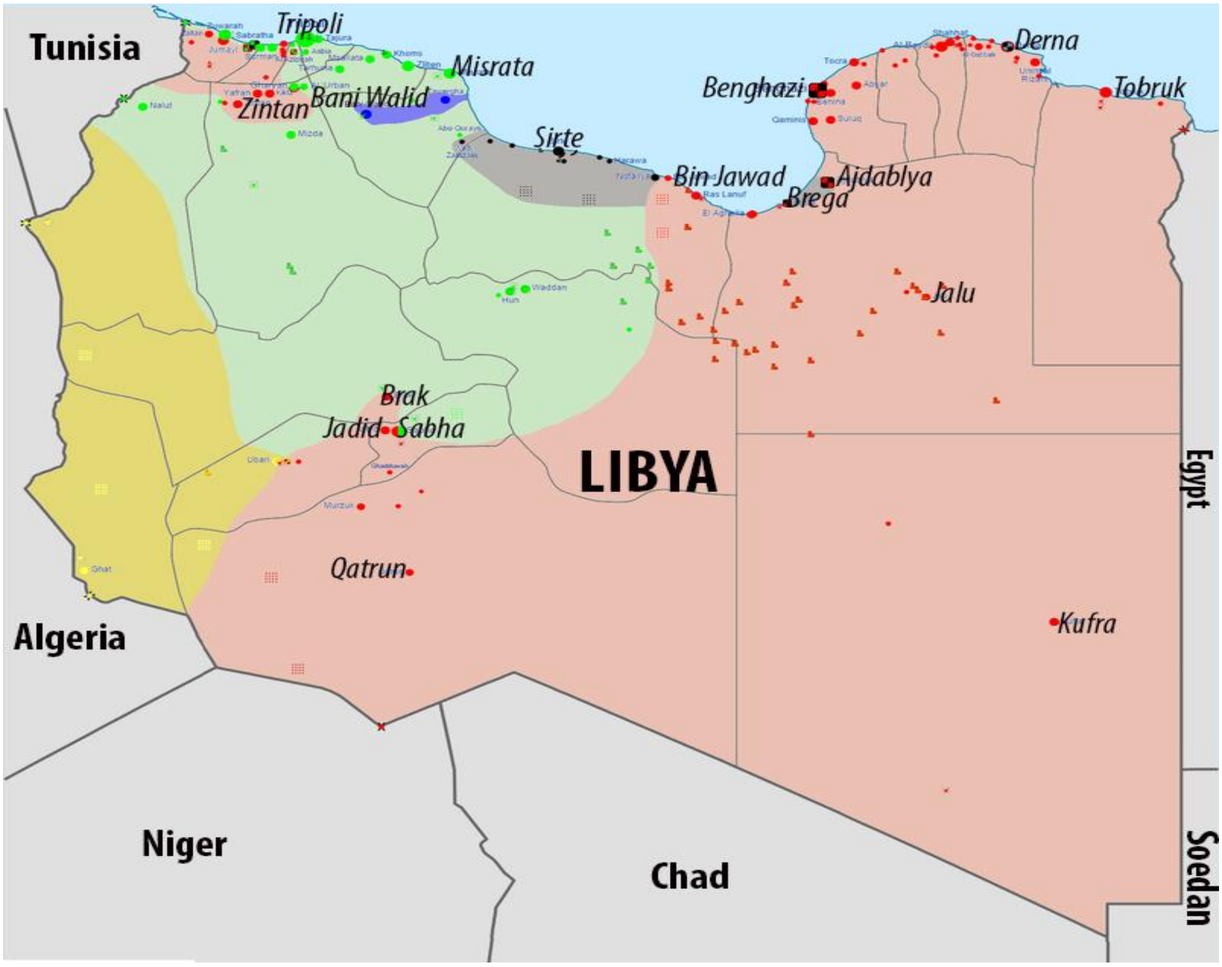
Daarbij zou er ook nog huisvesting ingevlogen zijn voor 1000 militairen. Dat alles lijkt te wijzen op een grote Russische ontplooiing richting Syrië" (Jan Balliauw). Hiermee werd de geopolitieke krijtlijnen in het conflict nog aangescherpt. De Russische hulp aan het regime van Assad heeft niets te maken met een overdreven sympathie van Poetin voor de figuur van Assad (die ook Poetin liever kwijt dan rijk is, maar dan wel nadat IS is verslagen), wel met de Russische militaire basis in Tartus. Dat er opeens meerdere Russische SU-30-gevechtsvliegtuigen opdoken in Latakia was voor Amerika een verontrustend signaal dat Rusland straks een geheel eigen koers wil varen tegen IS. Het geopolitieke spel heeft Assad ondertussen wel de mogelijkheid geboden om zijn eigen volk te bestoken met zijn fameuze vatenbommen die gemiddeld acht keer meer slachtoffers onder de burgerbevolking maken dan IS doet.

2. In Turkije verloor Recep Tayyip Erdoğan in juni met zijn AK-partij voor het eerst in twaalf jaar de absolute meerderheid, wat meteen het signaal was om de sedert twee jaar gevoerde vredesonderhandelingen met de Koerdische PKK af te breken. Nu hij een presidentieel systeem wil invoeren na de verkiezingen van 1 november 2015 veranderde hij het geweer van schouder en werd de PKK plots opnieuw een bende staatsgevaarlijke terroristen die met alle middelen moesten worden bestreden. Dus zette hij pas nu gevechtsvliegtuigen in, zogezegd in de strijd tegen IS (dat Turkije al die tijd achter de schermen had gesteund). In werkelijkheid bombardeerden ze Koerdische stellingen in het noorden van Irak en Syrië. Deze raids verkocht de Grote Moslimbroeder als een oorlog tegen het terrorisme. In werkelijkheid was het een ordinaire truc om er electoraal munt uit te slaan. In Turkije werd het het begin van een reeks aanslagen van de PKK tegen Turkse militairen. In anderhalve maand tijd kwamen daarbij meer dan zestig militairen op Turkse bodem om.

3. Op 23 augustus 2015 haalde IS opnieuw het wereldnieuws. Niet zozeer omdat het midden de woestijn de 82-jarige Syrische archeoloog Khalid al-Assad, schatbewaarder van het werelderfgoed in Palmyra onthoofdde en daarna zijn lijk een week lang aan een paal ophing, maar vooral omdat het met een barbaarsheid die aan krankzin doet denken, de vijfduizend jaar oude tempel van Baal-Shamin opblies om daarna de wereldberoemde zuilengalerij af te breken. In militair opzicht werd hierdoor de bevoorradingslijn van Damascus naar het kamp van Deir ez-Zor afgesneden, wat voor de troepen van het Assad-regime een zware nederlaag was.

**4. Maar de situatie in Syrië werd in Europa pas *hot news* door het vluchtelingenprobleem. Dat probleem overstijgt trouwens het voorlopig onopgeloste conflict met IS. Eigenlijk begon het al in 2011 nadat de toenmalige Franse president Nicolas Sarkozy er bij de NAVO op aanstuurde in Libië kolonel Moamar al-Qadhafi van de macht te verdrijven. Net als bij de Tweede Golfoorlog voerden Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten, daarbij geholpen door de voortdurend tendentieuze berichtgeving van Al Jazeera, een waslijst van leugens aan om een militair ingrijpen te rechtvaardigen. Meer hierover leest men op:
http://www.dewereldmorgen.be/artikels/2011/10/20/dood-van-khaddafi-tien-mythes-over-de-oorlog-tegen-libie. Men kan onmogelijk ontkennen dat de oliebelangen van Frankrijk, de Verenigde Staten en van het Verenigd Koninkrijk geen rol hebben gespeeld in het *changement de régime* in Libië. Aan de militaire**

interventie in Libië, die op 24 maart 2011 werd ingezet, namen 28 lidstaten van de NAVO – hoofdzakelijk Europese – deel, naast niet-lidstaten als de Verenigde Arabische Emiraten, Jordanië en Qatar. Zij zijn met zijn allen verantwoordelijk voor de complete chaos die na de brutale opruiming van al-Qadhafi in Sirte (op 20 oktober 2011) ontstond. Net als in Irak gebeurde, nadat de troepen van Sadam Hussein werden ontbonden, leverden de Verenigde Staten massaal wapens aan de opstandelingen, deze keer via Qatar. Het grootste deel van die wapens kwam echter terecht in handen van jihadstrijders die in wreedheid en gruweldaden al-Qadafi ettelijke keren overtroffen. Wat bij aanvang te vrezen was – en wat Italië en Malta weerhield om aan de coalitie deel te nemen – was dat hierdoor op de Middellandse Zee een vluchtelingenstroom op gang zou komen richting Lampedusa. Hieronder een kaart die de totale chaos in Libië weergeeft na een reeks burgeroorlogen (situatie op 17 augustus 2015).



Under the control of the Tobruk-led Government and Libyan National Army
Under the control of the New General National Congress and Allies
*Controlled by **ISIS** and **Ansar al-Sharia***
Controlled by the Mujahedeen Councils of Derna, Benghazi and Adjabiya
Controlled by local forces in Misrata district
Under the control of Tuareg forces.

Wat de vluchtelingenstroom richting Italië betreft moet Europa eindelijk eens durven toegeven dat het daarvoor grotendeels zelf verantwoordelijk is. Het verdrijven van al-Qadhafi stond niet enkel hoog op het verlanglijstje van het Amerikaans militair-industrieel complex, maar vooral op dat van de toenmalige Franse president Sarkozy, van wie de

populariteit in 2011 sterk was geslonken, en van David Cameron die toch zo graag wou bewijzen dat hij als premier niet moest onderdoen voor zijn socialistische voorganger Tony Blair. Vooral zij hadden nood aan een oppoetsen van hun imago, vooral zij wouden geschiedenis schrijven. Alleen al daarom zouden Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk veel meer vluchtelingen moeten opnemen die via Libië in Italië toestromen – proportioneel meer dan de rest van Europa. Maar ook België mag zich op de borst kloppen, want als eeuwige meeloper aan de hand van Uncle Sam stond het op de eerste rij om gewillig mee te spelen in de plannen van de Amerikaanse *power elite*.

In België trappelde de CD&V-er Pieter de Crem, die zijn ambitie om voorzitter van de NAVO te worden moeilijk kon verbergen, van ongeduld om zijn Amerikaanse broodheren van de *power elite* ter wille te zijn, dus stuurde hij met instemming van de regering-Leterme (in lopende zaken), prompt zes F16s van de luchtbasis Araxos in Griekenland richting Libië. In Nederland was het kabinet-Rutte-I veel minder geneigd om mee te spelen in het geopolitieke spel dat Amerika, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk zo graag op touw zetten. Het incident met de Nederlandse marine helikopter in Sirte, waarbij drie militairen door de troepen van al-Qadhafi op 28 februari 2011 gevangen werden genomen om pas in de nacht van 10 op 11 maart, na diplomatiek overleg, te worden vrijgelaten, was van dien aard dat Nederland maar half meespeelde in het geopolitieke spel. Duitsland van zijn kant onthield zich volledig.

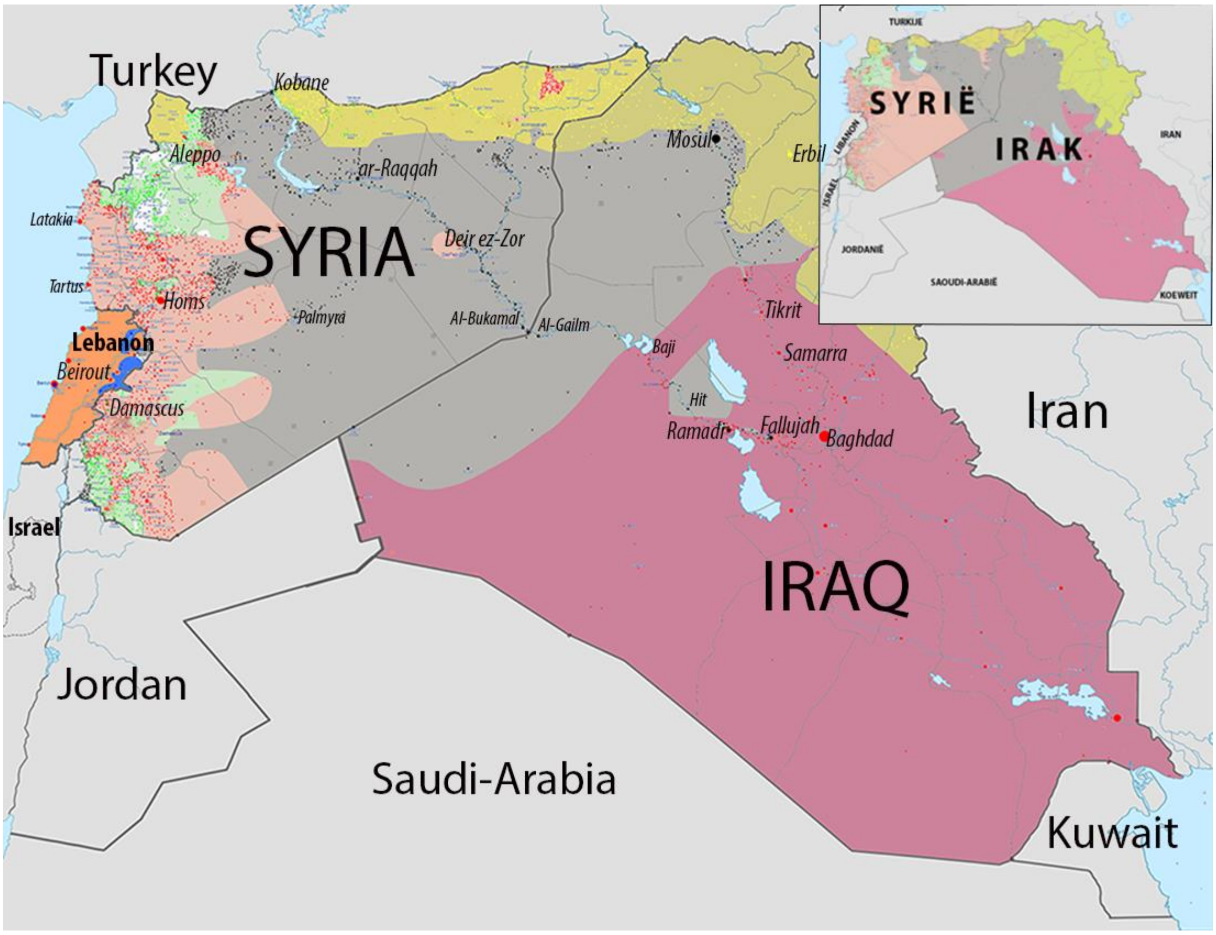
Uiteindelijk heeft de uitschakeling van al-Qadhafi de situatie in Libië alleen maar verergerd en in het geheel niets opgelost, wel integendeel. Nu de bewaking van de grenzen een lachertje was geworden kwamen allerlei mensensmokkelaars in actie om vluchtelingen uit Afghanistan, Eritrea, Somalië, Nigeria en Libië de Middellandse Zee via de Libische zeekust naar Italië over te varen. Tijdens de eerste helft van 2015 ging het om ongeveer 66.000 bootvluchtelingen waarvan er 1.867 omkwamen – 1.308 alleen al in april. Volgens cijfers van UNHCR (*United Nations High Commissioner for Refugees*), de in 1950 opgerichte vluchtelingen organisatie van de Verenigde Naties, is het aantal vluchtelingen dat in 2015 via Libië in Italië terechtkwam tegen 20 september al opgelopen tot 121.000.

Ondertussen zijn de *willing forces* rond Amerika de jihadisten in Syrië en Noord-Irak al een vol jaar aan het bombarderen zonder enig uitzicht op een militaire overwinning. Enkel in Irak kon IS worden teruggedrongen, bijvoorbeeld uit Tikrit, maar Mosoel met twee miljoen inwoners blijft stevig in handen van IS. In Syrië wint de terreurgroep, ondanks meer dan drie duizend bombardementen nog voortdurend terrein. Dat blijkt overduidelijk uit onderstaande kaart die de situatie op 6 juni 2015 vergelijkt met die op 23 september 2014 (toen er voor het eerst met de bombardementen werd gestart).

Als men de grote kaart (situatie 06/06/2015) vergelijkt met de kleine kaart in de rechter bovenhoek (situatie 23/09/2014) dan valt meteen op dat het gebied dat nog onder controle is van Assad kleiner is geworden. Alleen Deir ez-Zor kon op IS worden heroverd, maar na de inname van Palmyra door IS werd de bevoorradingslijn van Damascus naar datzelfde Deir ez-Zor afgesneden. Ook valt op dat de Syrische Koerden in het noorden van Syrië een groter gebied dan voorheen controleren. Maar ondanks alle zegebulletins van CENTCOM is het gebied dat IS in Syrië controleert groter geworden, wat er op wijst dat een luchtoorlog in Syrië niets heeft opgelost. Alleen in het noorden van Irak wonnen de coalitietroepen terrein op IS. Daar hebben de Irakese Koerden, met de hulp van de coalitie, terrein gewonnen op IS. Na maanden strijd kon de

inmiddels compleet verwoeste grensstad Kobane op IS worden heroverd ondanks de onwil van Erdoğan om ook maar de geringste hulp te bieden.





In Irak zijn nog steeds hevige gevechten gaande tussen het Iraakse leger en IS in Ramadi en Fallujah en heeft het Iraakse leger niet kunnen beletten dat de historische stad Hīt op 13 december 2014 in handen viel (en bleef) van IS. De ommuurde stad aan de Eufraat die meer dan drie duizend jaar oud is, en die een centrale marktplaats in Babylon was, werd ondertussen door meer dan 180.000 Irakezen ontvlucht. Daarvan kwam een deel via mensensmokkelaars in Griekenland terecht. In heel Irak zijn volgens het UNCHR 3,2 miljoen mensen voor het geweld van IS op de vlucht. Dat zouden er een half miljoen meer kunnen zijn mocht het Iraakse leger, ondersteund door luchtaanvallen van de coalitie, een begin maken met de ontzetting van Mosoel. Merkwaardig is ook dat nu blijkt dat de grootste olieraffinaderij van het land in Baji, waarvan steeds beweerd werd dat die op IS heroverd was door de coalitie, nog altijd voor een deel in handen is van IS. Ook daar zijn nog steeds gevechten aan de gang. Het Iraakse leger heeft dus nog geen controle over de provincie Anbar. Hoezeer dit waar is werd op 22 en 25 september 2015 nog bewezen toen het UNCHR twee tentenkampen voor Iraakse vluchtelingen uit Anbar

heeft moeten opzetten in de nabijheid van Bagdad. Daar is voorlopig plaats voor 3.500 mensen.



In Syrië heeft het aanhoudend geweld ervoor gezorgd dat een kleine vier miljoen Syriërs terecht kwamen in buitenlandse vluchtelingenkampen in de buurlanden Jordanië (630.000 op een bevolking van 6,5 miljoen), Libanon (1,2 miljoen op een bevolking van 4,5 miljoen) en in Turkije (1,8 miljoen op een bevolking van 79,4 miljoen). Nog eens 6 miljoen andere mensen zijn in Syrië zelf op de vlucht. Naarmate de toestand in de vluchtelingenkampen dramatisch verslechterde is de vluchtelingenstroom richting Europa (concreet: richting Griekenland) sinds midden 2013 op gang gekomen om vanaf maart 2015 in een echte stroomversnelling terecht te komen. Volgens cijfers van het UNCHR kwamen in 2014 al meer dan 150.000 vluchtelingen via de Middellandse Zee in Griekenland terecht. In 2015 waren dat er per 10 september 2015 meer dan het dubbele: 309.356. Het gaat daarbij om 175.000 Syrische vluchtelingen, waarvan ruim 80 procent op de vlucht is voor de bomvaten van Assad en 20 procent voor de gruweldaden van IS. Het grootste deel van die Syrische vluchtelingen komt uit de kampen in Jordanië waar de situatie uitzichtloos is geworden; in mindere mate uit de kampen in Libanon, en voor het kleinste deel uit de kampen in Turkije. Verder maakten ongeveer 108.000 Irakezen de oversteek van de Middellandse Zee op weg naar Griekenland. De rest is vooral afkomstig uit Afghanistan, Eritrea en Somalië.

Bart de Wever heeft mooi klagen dat Griekenland de achterdeur van Shengen laat open staan door het Protocol van Dublin niet te respecteren en dat het de vluchtelingen naar de rest van Europa laat vertrekken in plaats van ze daar te houden, maar wat heeft zijn minister van Financiën, Johan van Overtveldt, gedaan om Griekenland te helpen de vluchtelingen ter plaatse te houden? Toen datzelfde Griekenland financieel werd leeggemolken om de Europese banken te sparen, koos hij binnen de

Eurogroep, onder leiding van zijn Nederlandse collega Jeroen Dijsselbloem – een socialist nota bene – de zijde van de *hardliners* die bezig waren de zakken van de Grieken helemaal leeg te schudden. Lees hierover mijn bijdrage in Appendix II van mijn nieuwste boek over de economische crisis: http://www.docdroid.net/rR0qHA9/appendix-2.docx.html.

Het is overduidelijk dat Europa ook veel te weinig heeft gedaan om de opvang van de vluchtelingen in de regio (lees: Jordanië, Libanon en Turkije) financieel te steunen. In Jordanië bijvoorbeeld, met 630.000 Syrische vluchtelingen, is de situatie compleet uitzichtloos geworden. Daar heerst een hoge werkloosheid zodat het er de vluchtelingen verboden is werk te zoeken. Bijzonder bedenkelijk is dat de hulporganisaties die voor het UNCHR werken voor 2015 behoefte hebben aan 6,5 miljard euro, maar dat half september nog maar 2,5 miljard euro daarvan aan de Verenigde Naties werd betaald. Hierdoor heeft een derde van de Syrische vluchtelingen in de Jordaanse kampen in de hele maand september geen enkele voedselhulp meer kunnen krijgen. Moet het dan verwonderen dat de vluchtelingenstroom dezelfde maand spectaculair is toegenomen? De normale weg voor die wanhopige mensen zou nooit Europa zijn geworden als de corrupte prinsen uit buurland Saoedi-Arabië hulp had willen bieden. Maar die bombarderen liever uitgehongerde armen in Jemen dan bij te dragen tot een oplossing voor het steeds acuter wordende vluchtelingencrisis. Voorts hebben ze jarenlang soennitische jihadstrijders gefinancierd – ook al ontkennen ze dat nu (net als Qatar) met klem.

POLITIEKE STEMMINGMAKERIJ ROND DE VLUCHTELINGENCRISIS



Er zijn duidelijk twee verschillende vluchtelingenstromen naar Europa. Allebei lopen ze over de Middellandse Zee, de ene met bestemming Italië voor hoofdzakelijk Afrikaanse vluchtelingen die vooral uit Libië zijn vertrokken; de andere met bestemming Griekenland voor hoofdzakelijk Syrische vluchtelingen uit de kampen in Jordanië, Libanon en Turkije, en

voor hoofdzakelijk Iraakse vluchtelingen (die voor het grootste deel economische asielzoekers zijn, geen oorlogsvluchtelingen). Daarom nog even de beschikbare cijfers voor 2015 op een rijtje met de situatie midden september:

(a) Vluchtelingen die in Italië toekwamen: 121.000 (voornamelijk op de vlucht voor burgeroorlogen in Libië, Somalië, Eritrea; in mindere mate uit Soedan, Nigeria en Afghanistan.)

(b) Vluchtelingen die in Griekenland toekwamen: 310.000 van wie *175.000* Syriërs (circa *125.000* die voornamelijk de kampen in Jordanië en Libanon zijn ontvlucht, circa *40.000* op de vlucht voor de vatenbommen van Assad en circa *10.000* op de vlucht voor de gruweldaden van IS), *108.000* hoofdzakelijk sjiitische Irakezen, zogezegd op de vlucht voor het geweld van IS en andere terreurgroepen, en *27,000* anderen voornamelijk op de vlucht voor het geweld in Afghanistan, Eritrea, Somalia.

(c) Daarnaast kwamen ongeveer 2.100 vluchtelingen via de Middellandse Zee Europa binnen langs Spanje en 100 langs Malta.

In het totaal gaat het voorlopig om 433.200 bootvluchtelingen, cijfer dat nog tot 20 september nog dagelijks fors steeg, maar dat op een EU bevolking van 508,2 miljoen amper 0,085 procent vertegenwoordigt, zelfs amper 0,058 procent van de hele Europese bevolking van 742,5 miljoen. Een habbekrats, maar toch slaakt een deel van die kortzichtige Europese bevolking, opgezweept door een extreemrechts discours, nu al jammerklachten dat Europa om zeep is, dat het nooit nog goedkomt, dat het oude continent ten dode is opgeschreven en andere jeremiades, als hadden ze met zijn allen Oswald Spenglers *Der Untergang des Abendlandes* (1918) zitten lezen in plaats van De Telegraaf of Het Laatste Nieuws. Dat het hier gaat om het meest verdwaasde deel van de bevolking of om broekschijters van nature hoeft nauwelijks betoog.